

Date : 5-11-2018 12:00:09

From : [redacted]@provinciegroningen.nl

To : "[redacted]@provinciegroningen.nl, [redacted]@drenthe.nl, [redacted]@drenthe.nl, "[redacted]@noorderzijvest.nl"" [redacted]@noorderzijvest.nl, "[redacted]@gemeentenoordenveld.nl"" [redacted]@gemeentenoordenveld.nl, [redacted]@leek.nl"" [redacted]@leek.nl

Cc : [redacted]@provinciegroningen.nl, [redacted]@provinciegroningen.nl, "[redacted]@provinciegroningen.nl

Subject : Norg opslagplan 2018; opmerkingen [redacted]

Attachment : opm. [redacted] d.d. 5 nov. 2018 UGS Norg seismisch risicobeheerssysteem.pdf;opm. [redacted] d.d. 2 november 2018 Opslagplan UGS Norg schoon def.pdf;gewijzigde Opslagplan Ondergrondse Gasopslag Norg (NAM B.V.) 2018;image003.png;

Beste mensen,

Hierbij ontvangen jullie mijn ambtelijke opmerkingen naar aanleiding van het geactualiseerde Opslagplan Norg-2018, wat door NAM per 5 sept. 2018 is ingediend bij het ministerie van EZK.

Dit betreft uiteraard nog geen formeel advies van de provincie Groningen in de instemmingsprocedure op basis van de Mijnbouwwet. Het formele verzoek om advies is nog niet door ons ontvangen.

De te verwachten instemming van de minister met dit geactualiseerde Opslagplan Norg-2018 zal naar mijn inzicht het oogmerk hebben om voor langere tijd vigerend te zijn/te blijven.

Zeker voor een periode van jaren. Het vigerend worden is, gelet op de nog te doorlopen procedure, waarbij omvangrijke inspraak vanuit de omgeving te verwachten is, naar mijn inzicht te voorzien voor waarschijnlijk pas eind 2019 en zelfs mogelijk begin 2020.

NAM had eerder al een geactualiseerd opslagplan ingediend in nov. 2016 en aangevuld in maart 2017 (zgn. Opslagplan Norg-2017). Een "aanvraag" die in de loop van de aanstaande procedure zal moeten worden ingetrokken.

Naar mijn inzicht had de huidige actualisatie beter kunnen worden uitgevoerd dan nu uit de stukken blijkt. Ik heb sommige stukken met mijn opmerkingen bijgevoegd. Eventuele tekortkomingen worden ook niet door de aanbiedingsbrief van 5 sept. 2018 teniet gedaan. De situatie is tussen medio 2016 (toen de teksten voor Norg-2017 zijn geschreven) en nu (eind 2018) wel veranderd en dat komt naar mijn inzicht onvoldoende tot uiting in het nu deels geactualiseerde voorliggende plan. Zo zijn bepaalde bijlagen (bijv. bijlage 4 "Seismisch Risicobeheerssysteem"); overigens zijn er twee bijlagen die als 4 zijn genummerd) niet aangepast aan de huidige situatie, waarbij er o.a. sprake is van de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen. Mogelijk betekent dit ook iets voor de communicatie-(paragraaf) over de UGS Norg ?

Opslag pseudo-G-gas

In het opslagplan staat vermeld dat het gaat om de opslag van Groningen kwaliteit aardgas; prima. Dat kan dus gaan om G-gas rechtstreeks uit het Groningenveld dan wel om laagcalorisch gas dat is ontstaan door de conversie van hoogcalorisch gas met stikstof (pseudo-G-gas); bijv. vanuit de straks fors uitgebreide Stikstofinstallatie inclusief mengstation te Zuidbroek. Voorzien is dat deze installaties vanaf het gasjaar 2022-2023 operationeel zullen zijn, waardoor er dan ongeveer 7 bcm per gasjaar minder uit het Groningenveld gewonnen hoeft te worden.

Nu kan zich in 2022 en daaropvolgend de situatie voordoen dat gelet op de sterk gereduceerde productie vanuit het Groningenveld niet gelijktijdig alle directe afnemers gedurende het gasjaar bediend kunnen worden en ook nog de UGS Norg met een werkvolume van 6 bcm Groningen-gas gevuld kan worden gedurende het "zomerseizoen". Er is dan mogelijk gewoon te weinig G-gas om dat werkvolume van 6 bcm te realiseren. SodM adviseert de minister in de "Groningenveld-procedure" om de gasopslag Norg vol te hebben voordat het nieuwe gasjaar begint met een mogelijk kleine uitloop naar de maand oktober.

Uit Kamerstukken (TK-stuk, vergaderjaar 2015-2016, 33 529, nr. 214, beantwoording vraag 197 op blz. 51 en 52) blijkt naar mijn inzicht dat de UGS Norg via het GTS-systeem (dus niet NorGron) slechts gevuld kan worden met 4 bcm per gasjaar werkvolume laagcalorisch gas (pseudo-G-gas) en dat ook het GTS-systeem en het NorgGron-systeem niet gelijktijdig ingezet kunnen worden t.b.v. de vulling. Mogelijk zijn er al aanpassingen doorgevoerd bij Norg sinds 2016, die deze belemmeringen deels opheffen. Dat weet ik nu niet.

De instemming op het nieuwe plan zal zeker ook op dat moment nog vigerend zijn. Terwijl er in het plan niet wordt ingegaan op deze bijzondere situatie (te weinig G-gas beschikbaar) die nu al te voorzien is. Dat lijkt me een tekortkoming in de actualisatie.

Ik besef dat indien er wijzigingen aan in hoofdzaak de bovengrondse installaties moeten plaatsvinden om ook een werkvolume van 6 bcm per gasjaar te kunnen realiseren met pseudo-G-gas, dit voornamelijk zal plaatsvinden door aanpassing van de omgevingsvergunning op basis van de Wabo.

Echter lijkt me een benoeming/omschrijving in het huidige plan, dat voorziet in een opslag van dit gas voor langere tijd, wel gewenst.

Bodemdaling

In 2018 heeft NAM een nieuwe meetronde laten uitvoeren wat betreft de bodemdaling in Noord-Nederland. Ook al is mogelijk het rapport van deze meetronde nog niet openbaar beschikbaar, de gegevens zullen denk ik al wel beschikbaar zijn voor NAM.

Dan is het niet wenselijk om in dit geactualiseerde opslagplan Norg-2018 en dus straks in een instemmingsbesluit in 2019 te verwijzen naar bodemdalingsgegevens van 2013 (de vorige meetronde) terwijl er al actuelere informatie is.

Naar mijn inzicht - ook al zijn de wijzigingen mogelijk beperkt - zou naar de laatste gegevens verwezen moeten worden.

Behoren de bijlage B: Norg Field Petrophysical Review 2008 en Bijlage C: Norg Static Reservoir Model Report 2008 ook bij het Opslagplan-2018, zoals deze twee stukken als vertrouwelijke bijlagen wel bij het Opslagplan-2017 zijn verspreid ? Daarnaast is toen een separate bijlage met plaatjes en tabellen meegezonden (ook van 2008) als bijlage van Bijlage C.

Mogelijk is het zinvol om de opmerkingen ook naar NAM/EZK te sturen ? Zodat bij de "deskundigenbijeenkomst", die nog gepland moet

worden, hierover gesproken kan worden dan wel dat het Opslagplan aangevuld gaat/moet worden ?

PS. Is er la een bestuurlijk overleg geweest dan wel gepland ?

Met vriendelijke groet,

[Redacted signature]

Provincie Groningen

Afdeling Omgeving & Milieu

T: 050-

M: 06-

E: [Redacted] [@provinciegroningen.nl](mailto:[Redacted]@provinciegroningen.nl)

werkdagen: ma t/m vr.

Sint Jansstraat 4, 9712 JN Groningen

Postbus 610, 9700 AP Groningen

In ons Handvest voor Dienstverlening kunt u lezen welke dienstverlening u van ons mag verwachten.
<http://www.provinciegroningen.nl/loket/onze-dienstverlening/kwaliteitshandvest/>